

Секція Право	
УДК 342.7:351.74:355.4:351.86(477)	
Дата першого надходження статті до видання	2026-04-15
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-05-25
Дата публікації/оприлюднення	2026-05-25

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ**

Гриньків Олександра Олексіївна,

доктор юридичних наук, професорка кафедри правових дисциплін,
Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-1002-7955>

Анотація. У статті досліджуються правові засади службово-бойової діяльності військовослужбовців Національної гвардії України щодо забезпечення державної безпеки. Проаналізовано окремі положення нормативно-правових документів з цих питань, визначено принципи правового регулювання та механізми реалізації службово-бойової діяльності в умовах сьогодення.

Звертається увага, що правове регулювання службово-бойової діяльності військовослужбовців Національної гвардії України є важливим для функціонування сектору безпеки і оборони України, оскільки забезпечує нормативне визначення їхніх функцій, завдань, прав та обов'язків. Поряд з цим, акцентується, що нормативне забезпечення вимагає дотримання принципів верховенства права, законності, пропорційності та обґрунтованості навіть під час дії правового режиму воєнного стану.

Отже, військовослужбовці Національної гвардії України, виконуючи службово-бойові завдання, зобов'язані діяти виключно у межах повноважень, визначених чинним законодавством України та нормами міжнародного гуманітарного права, і не допускати перевищення службових повноважень, порушення прав чи основоположних свобод людини.

Саме правові засади є основою організації службово-бойової діяльності, забезпечують її легітимність, визначають межі застосування сили та гарантують баланс між інтересами державної безпеки та правами людини.

Необхідність дослідження правових засад службово-бойової діяльності військовослужбовців Національної гвардії України має важливе теоретичне і практичне значення задля удосконалення правового регулювання діяльності сил безпеки та зумовлена необхідністю підвищення ефективності виконання покладених на них завдань, гарантування громадської безпеки й правопорядку в суспільстві, а також зміцнення державної безпеки України.

Ключові слова: Національна гвардія України, службово-бойова діяльність, службово-бойові завдання, державна безпека, правові засади, публічний порядок, правопорядок, сектор безпеки і оборони.

Legal Foundations of Service and Combat Activities of Servicemen of the National Guard of Ukraine in Ensuring State Security

Oleksandra Hrynkiv, Doctor of Law, Professor of the Department of Legal Disciplines, National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1002-7955>

Abstract. The article examines the legal foundations of the service and combat activities of servicemembers of the National Guard of Ukraine in ensuring state security. Certain provisions of regulatory legal acts governing these issues are analyzed, and the principles of legal regulation as well as the mechanisms for the implementation of service and combat activities under contemporary conditions are identified.

Attention is drawn to the fact that the legal regulation of the service and combat activities of servicemembers of the National Guard of Ukraine is essential for the functioning of Ukraine's security and defense sector, as it provides a normative framework defining their functions, tasks, rights, and duties. At the same time, it is emphasized that regulatory support requires adherence to the principles of the rule of law, legality, proportionality, and reasonableness, particularly under the legal regime of martial law.

Accordingly, servicemembers of the National Guard of Ukraine, in carrying out service and combat tasks, are obliged to act strictly within the limits of the authority established by the current legislation of Ukraine and the norms of international humanitarian law, and must not exceed their official powers or violate human rights and fundamental freedoms.

Thus, legal foundations constitute the basis for organizing service and combat activities, ensure their legitimacy, define the limits of the use of force, and guarantee a balance between the interests of state security and human rights.

The relevance of studying the legal foundations of the service and combat activities of servicemembers of the National Guard of Ukraine has significant theoretical and practical importance for improving the legal regulation of security forces. It is driven by the need to enhance the effectiveness of fulfilling their assigned tasks, to ensure public safety and law and order in society, and to strengthen the state security of Ukraine.

Keywords: National Guard of Ukraine, service and combat activities, service and combat tasks, state security, legal foundations, public order, law and order, security and defense sector.

Постановка проблеми. Службово-бойова діяльність (надалі – СБД) Національної гвардії України (надалі – НГУ) в нинішніх реаліях набуває особливого значення та потребує всебічного наукового аналізу, системного вивчення й належного теоретико-правового обґрунтування. Це зумовлено підвищенням рівня загроз національній безпеці, виконанням завдань щодо захисту суверенітету й територіальної цілісності держави в цілому та необхідністю забезпечення публічної безпеки і правопорядку зокрема. В таких умовах необхідно вдосконалювати засади СБД (організаційні, правові, тактичні) задля ефективного функціонування сил сектору безпеки і оборони.

Важливим підґрунтям для проведення наукових досліджень у цій сфері є наукові напрацювання та практичний досвід, що застосовується підрозділами Служби безпеки України, Національної гвардії України, Національної поліції України та інших правоохоронних органів, військових формувань тощо. Аналіз їх практичної діяльності,

зокрема під час виконання завдань із забезпечення публічної (громадської) безпеки, охорони громадського порядку, протидії правопорушенням, участі в заходах правового режиму воєнного стану дає змогу виявити існуючі проблеми правового регулювання, організації та реалізації службово-бойових завдань (далі – СБЗ).

Зазначене вище зумовлює об'єктивну необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правової бази, що регламентує застосування сил охорони правопорядку, з метою підвищення ефективності їх діяльності, забезпечення законності, дотримання прав і свобод людини та громадянина, а також зміцнення правопорядку і національної безпеки держави. Крім того, належне наукове обґрунтування та нормативне забезпечення СБД сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки особового складу, удосконаленню механізмів управління підрозділами та забезпеченню ефективної взаємодії між суб'єктами сектору безпеки і оборони України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідження зумовлене складністю та багаторівневістю правового регулювання, необхідністю удосконалення нормативно-правової бази та її адаптації до вимог сучасності, зокрема наявної безпекової ситуації в Україні. Задля досягнення мети нашого дослідження, необхідно:

- розкрити сутність і зміст службово-бойової діяльності;
- проаналізувати нормативно-правову основу СБД підрозділів НГУ;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення СБД НГУ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемні питання СБД сил правопорядку неодноразово ставали предметом наукових досліджень українських вчених як юридичного, так і військового спрямування. Зокрема їх досліджували: Ю. Аллеров, Ю. Бабков, О. Басараб, О. Бандурка, О. Батюк, Д. Беззубов, С. Белай, А. Берлач, Г. Борисенко, Є. Гончаров, С. Гусаров, Ю. Дубко, В. Дудурич, М. Єрмошин, Р. Калюжний, І. Кириченко, О. Кобзар, О. Комісаров, Д. Корнієнко, В. Крутов, С. Кузніченко, О. Курило, О. Лавніченко, В. Лаптії, В. Лазутко, М. Лошицький, В. Мацюк, В. Олефір, О. Остапенко, С. Павлов, М. Пузирьов, А. Подоляка, А. Притула, Т. Сутюшев, Д. Талалай, О. Ткаченко, В. Тробюк, Р. Троцький, С. Халимон, О. Шмаков, О. Яриш та ін.

Разом із тим, незважаючи на значний науковий доробок, питання саме правового забезпечення СБД військовослужбовців НГУ в умовах сьогодення потребують подальшого наукового опрацювання.

Викладення основного матеріалу дослідження. Забезпечення державної безпеки України в сучасних умовах невід'ємно пов'язано з діяльністю силових і безпекових структур, в т.ч. й НГУ. Правове підґрунтя СБД військовослужбовців НГУ визначає межі їх повноважень, гарантує дотримання прав і основоположних свобод людини, законних інтересів громадян, а також встановлює механізми відповідальності у разі їх порушень. В умовах правового режиму воєнного стану, зростання гібридних загроз, терористичних ризиків під час збройної агресії проти України, що наразі триває, роль військовослужбовців НГУ значно зростає, оскільки вони поруч із своїми безпосередніми повноваженнями виконують комплекс завдань, спрямованих на охорону державного суверенітету, територіальної цілісності та конституційного ладу держави.

Зауважимо, теоретико-правові засади є основою юридичної науки та практики, що не лише забезпечують наукове розуміння права, а й визначають його принципи, структуру та функції. Дослідження цих засад є необхідною умовою розвитку правової держави та вдосконалення правового регулювання суспільних відносин.

Особливого значення ці засади набувають у сфері діяльності військових формувань, де правове регулювання поєднується з специфікою виконання завдань у сфері безпеки і оборони.

СБД у науковому розумінні розглядається як сукупність спеціально організованих дій військовослужбовців, спрямованих на виконання поставлених завдань із забезпечення безпеки, захисту прав та свобод людини і громадянина, охорони державного кордону та підтримання правопорядку тощо.

Науковці у сфері державної безпеки та правоохоронної діяльності визначають СБД невід'ємною частиною функціонування військових формувань, у тому числі тих, що виконують правоохоронні функції, окреслюючи її специфічним видом державної діяльності, що поєднує у собі елементи військової служби та правоохоронної діяльності, спрямованих на виконання завдань із забезпечення державної безпеки, захисту конституційного ладу, прав і свобод громадян, а також підтримання громадського (публічного) правопорядку. СБД є важливим інструментом реалізації державної політики у сфері національної безпеки та оборони, оскільки забезпечує практичне виконання завдань, покладених на військові формування, відповідно до чинного законодавства [1, с 11 – 38].

У науковій та навчально-методичній літературі СБД НГУ розглядається як комплекс взаємопов'язаних заходів організаційного, охоронного, профілактичного та захисного характеру. Зокрема, у підручнику з прикладної психології СБД сил охорони правопорядку [2, с. 10] зазначається, що СБД НГУ являє собою сукупність профілактичних, охоронних, захисних, режимних та ізоляційно-обмежувальних заходів або дій, які здійснюються підрозділами, військовими частинами чи з'єднаннями НГУ з метою виконання покладених на них функцій, що спрямовані на охорону важливих державних об'єктів, забезпечення державного суверенітету і територіальної цілісності держави, її конституційного ладу, підтримання громадської безпеки і публічного правопорядку, а також захисту населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій як у мирний час, так і в умовах воєнного стану.

Отже, СБД НГУ має комплексний і багатофункціональний характер та охоплює широкий спектр заходів, спрямованих на забезпечення державної безпеки, стабільності суспільства та ефективного функціонування державних інституцій. Вона здійснюється відповідно до визначених законодавством повноважень і є важливою складовою системи забезпечення національної безпеки України [1, с. 17 – 19].

Як наголошують дослідники, СБД є невід'ємною частиною діяльності військових формувань, в тому числі правоохоронної спрямованості [3, с. 358].

Втім, у науковому середовищі, існує низка дискусійних питань, що впливають з теоретичних та практичних аспектів СБД сил охорони правопорядку, зокрема й НГУ. Окремі науковці звертають увагу на наявність проблем у сфері нормативно-правового та організаційного забезпечення СБД. Так, подекуди вчені наголошують на недостатній систематизації нормативно-правової бази, яка б комплексно регулювала форми, види та способи здійснення СБЗ, а також на відсутності достатньої кількості фундаментальних наукових досліджень, спрямованих на всебічне вивчення зазначеної проблематики. Крім того, актуальними залишаються питання неврегульованості окремих організаційних і тактичних дій задля виконання СБЗ, що ускладнює процес ефективного управління підрозділами та прийняття обґрунтованих управлінських рішень під час виконання покладених на них функцій.

Особливу увагу фахівці у сфері безпеки і оборони [4; 5] приділяють проблемі недостатнього рівня взаємодії між суб'єктами СБД, що проявляється у відсутності належної

координації під час визначення оптимальних форм, способів і методів виконання СБЗ. Така ситуація може негативно впливати на ефективність функціонування всієї системи забезпечення національної безпеки і оборони України, знижуючи її оперативність, узгодженість та результативність. У зв'язку з цим постає необхідність розроблення єдиних підходів до організації та здійснення службово-бойових заходів, а також підвищення рівня взаємодії між усіма суб'єктами сектору безпеки і оборони.

Водночас, варто зазначити, що СБД як складне соціально-правове явище постійно розвивається разом із суспільством, реагуючи на сучасні загрозливі явища та небезпечні процеси. В умовах сьогодення суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення державної безпеки, поступово зазнають змін, удосконалюються та набувають нових якісних характеристик, наповнюються новим змістом і набувають нових форм реалізації, що відповідно зумовлює необхідність вдосконалення й понятійного апарату та наукових підходів до розуміння сутності СБД. А тому ми й надалі акцентуємо на важливості визначення поняття «форма» як наукової категорії для характеристики організації та зовнішнього прояву певної діяльності.

Так, із загальнонаукового погляду поняття «форма» трактується як тип, спосіб організації або структура певного явища, що відображає його внутрішню побудову та зовнішній прояв. Форма визначає спосіб існування змісту, його організацію, структуру та зовнішнє вираження, забезпечуючи практичну реалізацію відповідних функцій і завдань. У сфері СБД форма є важливою характеристикою організації діяльності підрозділів, що визначає порядок, способи та особливості виконання СБЗ залежно від конкретних умов, обстановки, характеру загроз і поставленої мети. Отже, підкреслюємо, наукове осмислення форм СБД має вагоме значення для вдосконалення правового регулювання, підвищення ефективності функціонування сил охорони правопорядку та забезпечення належного рівня державної безпеки [1, с. 15 – 22].

Основу правового регулювання СБД військовослужбовців НГУ становлять Конституція України [6], закони України «Про Національну гвардію України» [7], «Про національну безпеку України» [8], «Про військовий обов'язок і військову службу» [9], військові статuti [10 – 13] та інші підзаконні акти, що регулюють діяльність військових формувань і правоохоронних органів, проходження військової служби, в т.ч й в умовах правових режимів надзвичайного та воєнного стану тощо. Зазначені НПА визначають правові, організаційні та функціональні засади діяльності військовослужбовців НГУ, їхнє місце та роль у системі сектору безпеки і оборони держави, а також регулюють порядок виконання покладених на них СБЗ.

Доцільно наголосити на правовому статусі військовослужбовців НГУ як складової системи забезпечення державної безпеки, що визначає насамперед Конституція України [6], яка закріплює основоположні принципи захисту державного суверенітету, територіальної цілісності та забезпечення національної безпеки. Подальша конкретизація правового статусу, завдань, функцій і повноважень військовослужбовців НГУ здійснюється на рівні спеціального законодавства. Зокрема, відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» [7], НГУ є військовим формуванням з правоохоронними функціями, призначеним для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, а також для забезпечення державної безпеки і оборони України.

Зазначені вище нормативно-правові акти (далі – НПА) утворюють комплекс правових норм, що забезпечують законність і ефективність СБД в умовах функціонування

правової держави. Завдяки чітко визначеному нормативно-правовому регулюванню забезпечується правова визначеність дій військовослужбовців НГУ, що є необхідною умовою дотримання принципу верховенства права та недопущення перевищення службових повноважень.

Крім того, положення НПА визначають організаційні засади діяльності підрозділів НГУ, порядок взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони, зокрема Збройними Силами України, Національною поліцією України, Службою безпеки України, Державною прикордонною службою України. Така взаємодія має важливе значення для забезпечення комплексного підходу до виконання завдань із захисту державного суверенітету, територіальної цілісності та громадської безпеки тощо.

Таким чином, нормативно-правова база СБД військовослужбовців НГУ виконує регулятивну, охоронну та організаційну функції, забезпечуючи правову основу їх діяльності, підвищуючи ефективність виконання службових завдань та зміцнюючи правопорядок у державі.

Підкреслимо, що навіть в умовах дії правового режиму воєнного стану тимчасові обмеження прав і свобод людини мають бути юридично обґрунтованими та спрямованими на досягнення конкретної безпекової чи оборонної мети. Йдеться, зокрема, про охорону стратегічних і критично важливих об'єктів, забезпечення мобілізаційних заходів, підтримання громадського порядку у прифронтових районах, запобігання диверсійній діяльності, виконання завдань територіальної оборони відповідно до потреб національної безпеки та оборони держави [14, с. 373].

Отже, СБД військовослужбовців НГУ навіть під час дії правового режиму воєнного стану має ґрунтуватись на загальних принципах права і правового регулювання [15, с. 224, 16, с. 92 – 99], до яких належать: принцип законності (дії військовослужбовців повинні здійснюватися виключно у межах права, мати чітку правову підставу, особливо, коли це стосується застосування сили, спецзасобів або обмеження прав людини); принцип справедливості (відповідність правового регулювання моральним цінностям, рівність і пропорційність прав та обов'язків); принцип гуманізму (дотримання та захист прав і основоположних свобод людини під час виконання СБД); принцип ефективності правового регулювання (досягнення мети правового впливу з мінімальними витратами та максимальним результатом); принцип пропорційності (застосування сили, спецзасобів або зброї лише у випадках реальної загрози й у межах, необхідних для нейтралізації загрози); а також доречним є принцип дисципліни та підпорядкування (чітке виконання законних наказів та розпоряджень командування, дотримання військових статутів, передбачених норм та встановлених правил).

Незважаючи на розвинену нормативно-правову базу, існує і низка проблем, що потребують подальшого вирішення:

- необхідність удосконалення законодавства щодо чіткішого визначення меж застосування сили у різних умовах;
- адаптація правових норм до особливостей сучасних гібридних загроз;
- підвищення рівня правової підготовки військовослужбовців тощо.

Ці напрями потребують подальших досліджень та узгодження не лише між законодавчими та виконавчими органами влади, а й безпосередньо між нормами НПА.

Висновки.

Правові засади СБД військовослужбовців НГУ є комплексом відповідних норм, що регулюють порядок виконання завдань із забезпечення громадської безпеки і порядку,

охорони критично важливих об'єктів, участі в обороні держави та протидії збройній агресії. Ці норми спрямовані на забезпечення законності, підтримання військової дисципліни, а також гарантування дотримання прав і свобод людини під час виконання службово-бойових завдань.

Нормативну основу становлять положення Конституції України, Закону України «Про Національну гвардію України», законів у сфері національної безпеки, правового режиму воєнного стану, а також відповідних підзаконних нормативно-правових актів, що деталізують порядок дій військовослужбовців НГУ.

В сучасних умовах, у зв'язку зі стрімкими змінами у сфері безпеки, наявній збройній агресії та запровадженні правового режиму воєнного стану, особливого значення набуває покращання правового регулювання СБД НГУ, зокрема шляхом удосконалення повноважень військовослужбовців під час виконання завдань у зоні бойових дій і на деокупованих територіях, уніфікації процедур застосування сили відповідно до міжнародних стандартів, а також усунення колізій між нормативними актами різного рівня.

Ефективність виконання СБЗ значною мірою залежить не лише від чіткості правового регулювання, а й від належного рівня правової підготовки військовослужбовців, що передбачає ґрунтовне знання норм міжнародного гуманітарного права, правил застосування сили та стандартів у сфері захисту прав людини. Водночас важливого значення набуває функціонування ефективного механізму внутрішнього та зовнішнього контролю за законністю діяльності військовослужбовців НГУ, який реалізується, зокрема, через систему службових розслідувань, діяльність органів військової служби правопорядку та здійснення судового контролю.

Отже, подальший розвиток правових засад СБД військовослужбовців НГУ повинен здійснюватися з урахуванням євроінтеграційного курсу держави та необхідності гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу й стандартами Рада Європи. Це стосується й імплементації практики Європейського суду з прав людини, зокрема щодо пропорційності застосування сили, захисту цивільного населення та ефективного розслідування можливих порушень прав людини.

Окрему увагу варто приділяти вдосконаленню нормативного регулювання взаємодії НГУ з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, такими як Збройні Сили України, Національна поліція України та Служба безпеки України, оскільки чітке визначення компетенції, процедур координації та обміну інформацією дозволить підвищити ефективність виконання спільних завдань, особливо в умовах воєнного стану.

Крім того, актуальним є питання цифровізації управління СБД, що включає впровадження сучасних інформаційно-аналітичних систем, автоматизацію процесів прийняття рішень та використання технологій для моніторингу оперативної обстановки. Це, у свою чергу, потребує належного правового забезпечення захисту інформації, персональних даних та кібербезпеки.

Не менш важливим напрямом є й підвищення рівня соціального та правового захисту військовослужбовців НГУ, що включає гарантії правового захисту під час виконання СБД, чітке визначення підстав юридичної відповідальності, а також механізми реабілітації та відновлення після участі в бойових діях.

Таким чином, удосконалення правових засад СБД військовослужбовців НГУ має розглядатись комплексно та охоплювати як нормативно-правові, так і організаційні, освітні та технологічні аспекти, спрямовані на забезпечення ефективного виконання

завдань у сфері національної безпеки при безумовному дотриманні принципу верховенства права.

Використані джерела:

1. Гриньків О. О. Теоретико-правові засади кримінально-правового та оперативно-розшукового забезпечення оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. 470 с.

2. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку: підручник / І. І. Приходько, І. І. Ліпатов, Л. Ф. Шестопалова та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька, 2-ге вид. Х. : НА НГУ, 2016. 334 с.

3. Лазутко В. І. Сили охорони правопорядку: проблемні питання визначення та характеристики. *Форум права*. 2012. № 3. С. 357. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_3_62.pdf.

4. Адміністративно-правовий механізм взаємодії суб'єктів сектору безпеки й оборони щодо забезпечення національної безпеки: питання теорії та практики : монографія / А. В. Боровик, А. Г. Вархов, Н. З. Деревянко. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 186 с.

5. Гулеватий, І. Д. Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. Д. Гулеватий; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2025. 27 с.

6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

7. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 17. Ст. 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

8. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

9. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII // *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 385.

10. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України: Закон України від 24.03.1999. № 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>

11. Стройовий статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 № 549 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-14#Text>

12. Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 № 550-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-14#Text>.

13. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 № 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#Text>.

14. Гриньків О.О. Роль органів військового управління у забезпеченні прав людини в системі сектору безпеки і оборони України. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах дії правового режиму воєнного стану*: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 13 березня 2026 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2026. 800 с. С. 371 – 373.

15. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2001. С. 221–223.

16. Кравчук М. В. Правове регулювання діяльності Збройних Сил України в 1917-1920 рр. *Національний університет «Острозька академія». Серія Право*. Острог, 2002. С. 92 – 99.

References

1. Hrynkiv O. O. Theoretical and legal foundations of criminal-legal and operational-detective support of operational-service activities of the State Border Guard Service of Ukraine: monograph. Ternopil: Osadtsa Yu.V., 2020. 470 p.
2. Applied psychology of service and combat activities of law enforcement forces: textbook / I. I. Prykhodko, I. I. Lipatov, L. F. Shestopalova et al.; ed. prof. I. I. Prykhodko, 2nd ed. Kh.: NA NGU, 2016. 334 p.
3. Lazutko V. I. Law enforcement forces: problematic issues of definition and characteristics. Law Forum. 2012. No. 3. P. 357. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_3_62.pdf.
4. Administrative and legal mechanism of interaction of subjects of the security and defense sector in ensuring national security: issues of theory and practice: monograph / A. V. Borovyk, A. G. Varkhov, N. Z. Derevyanko. Odesa: Publishing house "Yurydyka", 2024. 186 p.
5. Gulevaty, I. D. Administrative and legal principles of interaction of the National Police with other subjects of the security and defense sector of Ukraine: author's abstract. dissertation ... candidate of law: 12.00.07 / I. D. Gulevaty; Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv. National University of Internal Affairs. Kharkiv, 2025. 27 p.
6. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated 28.06.1996 No. 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
7. On the National Guard of Ukraine: Law of Ukraine dated 13.03.2014 No. 876-VII. Bulletin of the Verkhovna Rada. 2014. No. 17. Art. 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
8. On national security of Ukraine: Law of Ukraine dated 21.06.2018 No. 2469-VIII // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2018. No. 31. Art. 241.
9. On military duty and military service: Law of Ukraine dated 25.03.1992 No. 2232-XII // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1992. No. 27. Art. 385.
10. On the Statute of the Internal Service of the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine dated 24.03.1999. No. 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>
11. Military Statute of the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine dated 24.03.1999 No. 549 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-14#Text>
12. Statute of the Garrison and Guard Services of the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine dated 24.03.1999 No. 550-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-14#Text>.
13. On the Disciplinary Statute of the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine dated 24.03.1999 No. 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#Text>.
14. Hrynkiv O.O. The role of military management bodies in ensuring human rights in the system of the security and defense sector of Ukraine. Current problems of law enforcement activities under the legal regime of martial law: theses of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Khmelnyskyi, March 13, 2026). Khmelnyskyi: Publishing House of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2026. 800 p. P. 371 – 373.
15. Skakun O.F. Theory of State and Law: Textbook. Kharkiv: Konsum, 2001. P. 221–223.
16. Kravchuk M. V. Legal regulation of the activities of the Armed Forces of Ukraine in 1917-1920. National University "Ostroh Academy". Law Series. Ostroh, 2002. Pp. 92 – 99.